

2025

OBOWIĄZKI WŁAŚCICIELI ZWIERZĄT – ODPOWIEDNIE STOSOWANIE PRZEPISÓW O RZECZACH

FUNDACJA TAURUS

CZEGO DOWIESZ SIĘ Z INFORMATORA:

- jakie obowiązki wobec zwierząt mają ich właściciele i posiadacze
- jakie przepisy prawne mają zastosowanie w sprawach ochrony zwierząt
- jak wygląda nadzór nad przestrzeganiem przepisów o ochronie zwierząt

WSTĘP

Zwierzę jako istota żyjąca, zdolna do odczuwania cierpienia, nie jest rzeczą. Człowiek jest mu winien poszanowanie, ochronę i opiekę – tak stanowi art. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (określanej dalej jako: „ustawa”), która reguluje kwestie związane z dobrostanem zwierząt. Jedynie w sprawach nieuregulowanych w tej ustawie do zwierząt stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące rzeczy.

W praktyce oznacza to, że choć zwierzę posiada szczególny status prawny jako istota czująca, właściciel nadal ponosi określone obowiązki wynikające zarówno z przepisów cywilnych, jak i z przepisów ww. ustawy.

Niniejszy informator przedstawia podstawowe obowiązki właścicieli wobec zwierząt, ze szczególnym uwzględnieniem tych, które wynikają z samego faktu posiadania zwierzęcia, traktowanego w prawie cywilnym jako rzecz.

OBOWIĄZKI WŁAŚCICIELI I POSIADACZY WOBEC ZWIERZĄT

Najważniejsze i najbardziej doniosłe obowiązki właścicieli zwierząt to oczywiście te, których beneficjentami są same zwierzęta. Oprócz wspomnianego na wstępie obowiązku humanitarnego traktowania, poszanowania, opieki i ochrony warto wspomnieć o wynikających z tego określonych zakazach postępowania wobec zwierząt, w tym najbardziej doniosłym zakazie znęcania się i złego traktowania zwierząt, przez co rozumiemy zadawanie albo świadome dopuszczanie do zadawania bólu lub cierpień.

Przykłady zachowań, które ustawodawca uznaje za znęcanie się, wymienione są w normie art. 6 ust. 2 ustawy. Pośród innych doniosłych powinności nie tylko właściciela zwierzęcia, ale każdego człowieka, który znajdzie się w określonej sytuacji, wymienić należy:

Obowiązek powiadomienia o porzuconym zwierzęciu.

Art. 9a ustawy stanowi, iż osoba, która napotka porzuconego psa lub kota, w szczególności pozostawionego na uwięzi, ma obowiązek powiadomić o tym najbliższe schronisko dla zwierząt, straż gminną lub Policję.

Obowiązek zapewnienia zwierzęciu aktywność fizycznej

Zwierzęta domowe, w szczególności psy, potrzebują regularnej aktywności fizycznej. Właściciel powinien zapewnić im spacer i zabawy na świeżym powietrzu, a dotyczy to w szczególności właścicieli dużych psów.

Odpowiednie warunki bytowe

Właściciel zwierzęcia domowego powinien zapewnić mu odpowiednie warunki bytowe, czyli miejsce, gdzie zwierzę może swobodnie przebywać i odpoczywać. Miejsce to powinno być czyste, ciche i zawsze dostępne dla zwierzęcia

Stosownie do art. 9 ust. 1 ustawy każdy kto utrzymuje zwierzę domowe, ma obowiązek zapewnić mu pomieszczenie chroniące je przed zimnem, upałami i opadami atmosferycznymi, z dostępem do światła dziennego, umożliwiające swobodną zmianę pozycji ciała, odpowiednią karmę i stały dostęp do wody. Zabronione jest trzymanie zwierząt domowych na uwięzi w sposób stały dłużej niż 12 godzin w ciągu doby lub powodujący u nich uszkodzenie ciała lub cierpienie oraz niezapewniający możliwości niezbędnego ruchu.

Obowiązek dbania o zdrowie utrzymywanych zwierząt domowych

Doniosłym obowiązkiem właściciela zwierzęcia jest również troska o jego zdrowie, a co za tym idzie – regularne wizyty w gabinecie weterynaryjnym i badania profilaktyczne. Należy również zadbać o właściwe żywienie zwierzęcia, aby dostarczać mu odpowiedniej ilości składników odżywczych. Dodatkowo należy zgodnie z harmonogramem szczepić zwierzę, w szczególności psa, aby chronić go przed chorobami zakaźnymi.

OBOWIĄZKI WŁAŚCICIELI ZWIERZĄT – ODPOWIEDNIE STOSOWANIE PRZEPISÓW O RZECZACH.

Druga grupa obowiązków właścicieli i posiadaczy zwierząt wynika z samego posiadania zwierzęcia, które w prawie cywilnym traktowane jest jako rzecz, a zatem np. obowiązek nadzoru nad zwierzęciem, w tym zachowania nakazanych przez prawo środków ostrożności przy trzymaniu zwierzęcia, sprzątania nieczystości, obowiązek dbania o zdrowie utrzymywanych zwierząt, w tym szczepienia ochronne, obowiązek dołożenia należytej staranności o

dobrze manery zwierzęcia, obowiązek zwalczania chorób zakaźnych zwierząt zarówno tych gospodarskich jak i domowych. Do tej grupy unormowań zaliczamy też warunki dopuszczalności zabiegów na zwierzętach. Są to niejako obowiązki wobec Państwa oraz innych osób, które wynikają z samej kwalifikacji zwierzęcia jako rzeczy.

Zwierzęta gospodarskie

Stosownie do art. 12 ustawy ten kto utrzymuje zwierzęta gospodarskie jest obowiązany do zapewnienia im opieki i właściwych warunków bytowania, przez co rozumie się stosowanie należytych warunków chowu bądź hodowli zwierząt, odpowiadających potrzebom behawioralnym danego gatunku oraz nie powodujących ich urazów i uszkodzeń ciała lub innych cierpień. Właściciel obowiązany jest również do zapewnienia zwierzętom właściwej opieki weterynaryjnej, przeprowadzania nakazanych prawem badań i szczepień ochronnych oraz podejmowania niezbędnych czynności w celu przeciwdziałania i zwalczania chorób zakaźnych tych zwierząt.

Obowiązki osób utrzymujących zwierzęta domowe, mające na celu ochronę przed zagrożeniem lub uciążliwością dla ludzi

- Przy przewozie i przemieszczaniu zwierząt domowych, utrzymujący je zobowiązani są do stosowania środków ochrony, niezbędnych dla bezpieczeństwa ludzi i zwierząt oraz zachowania porządku publicznego i ochrony mienia.
- Zwierzęta domowe mogą przebywać na terenach przeznaczonych do wspólnego użytku, jedynie pod nadzorem właściciela lub opiekuna zwierzęcia.
- Na terenach przeznaczonych do wspólnego użytku psy powinny być wyprowadzane na smyczy a zwierzęta agresywne lub mogące stanowić zagrożenie dla otoczenia – również w kagańcach i pod opieką osób, które zapewnią sprawowanie nad nimi skutecznej kontroli. Dopuszcza się zwolnienie psa ze smyczy przy spełnieniu warunków określonych ustawą tj. gdy pies jest oznakowany w sposób umożliwiający identyfikację właściciela lub opiekuna i właściciel lub opiekun sprawuje kontrolę nad psem. Zwalniając psa ze smyczy należy mieć na względzie bezpieczeństwo ludzi, innych zwierząt i uczestników ruchu drogowego.
- Dobrze jest nauczyć psa właściwego zachowania w stosunku do ludzi i innych zwierząt. Pies powinien być szkolony, aby unikać nieodpowiedniego zachowania takiego jak agresja, gryzienie lub niszczenie rzeczy.

- W przypadku wyrządzenia przez zwierzę jakiejś szkody np. pogryzienia innego zwierzęcia lub człowieka, zniszczenia odzieży, właściciel może ponieść odpowiedzialność cywilną i karną. Dla przyjęcia odpowiedzialności za to wykroczenie nie ma znaczenia, czy posiadacz zwierzęcia nie zachował należytej ostrożności z winy umyślnej czy też nieumyślnej.

Obowiązki osób utrzymujących zwierzęta domowe, mające na celu ochronę przed zanieczyszczeniem terenów przeznaczonych do wspólnego użytku

Utrzymujący i wyprowadzający zwierzęta domowe są zobowiązani do bezzwłocznego usuwania zanieczyszczeń stałych w postaci odchodów tych zwierząt z terenów przeznaczonych do wspólnego użytku. Odchody zwierząt należy umieszczać w oznakowanych pojemnikach specjalnie do tego celu przeznaczonych, koszach lub pojemnikach na odpady „zmieszane”.

Obowiązki dotyczące ochrony zdrowia zwierząt i zwalczania chorób zakaźnych zwierząt

Psy na obszarze całego kraju podlegają obowiązkowemu ochronnemu szczepieniu przeciwko wściekliznie. Posiadacze psów są obowiązani zaszczepić psy przeciwko wściekliznie w terminie 30 dni od dnia ukończenia przez psa 3 miesiąca życia a następnie nie rzadziej niż co 12 miesięcy od dnia ostatniego szczepienia. Psy poddane szczepieniu podlegają wpisowi do rejestru prowadzonego przez lekarzy weterynarii. Po przeprowadzeniu szczepienia posiadaczowi psa wydaje się zaświadczenie lub dokonuje się wpisu w paszporcie.

Niedopełnienie obowiązku szczepienia psa jest zagrożone grzywną a nawet karą aresztu lub ograniczenia wolności.

Zabiegi na zwierzętach – warunki dopuszczalności dokonywania zabiegów na zwierzętach

Zabiegi lekarsko-weterynaryjne na zwierzętach są dopuszczalne dla ratowania ich życia lub zdrowia oraz dla koniecznego ograniczenia populacji i mogą być przeprowadzane wyłącznie przez osoby uprawnione. Zabiegi lekarsko-weterynaryjne i zootechniczne lub inne zabiegi

wynikające z technologii produkcji mogą być wykonywane na zwierzętach wyłącznie przez osoby posiadające kwalifikacje określone odrębnymi przepisami, z zachowaniem koniecznej ostrożności, w sposób zapewniający ograniczenie cierpień i stresu zwierzęcia. Zabiegi powodujące ból wykonuje się w znieczuleniu ogólnym albo miejscowym, z wyjątkiem zabiegów, które według zasad sztuki weterynaryjnej wykonuje się bez znieczulenia.

Nadzór nad przestrzeganiem przepisów o ochronie zwierząt

Nadzór nad przestrzeganiem przepisów o ochronie zwierząt sprawują organy Inspekcji Weterynaryjnej. W zakresie wykonywania nadzoru pracownicy Inspekcji Weterynaryjnej oraz osoby wyznaczone przez organy tej Inspekcji posiadają uprawnienia określone w ustawie z dnia 29 stycznia 2004r. o Inspekcji Weterynaryjnej. Uprawnienia do sprawowania nadzoru oraz współdziałania z organami Inspekcji Weterynaryjnej posiadają również organizacje społeczne, których statutowym celem działania jest ochrona zwierząt.

Nieodpłatna pomoc prawna, porady obywatelskie, bezpłatna mediacja

Masz pytania prawne lub potrzebujesz wsparcia obywatelskiego?
Skorzystaj z bezpłatnej pomocy!

Jak się zgłosić? ☎ Zadzwoń: 61 640 44 17 (poniedziałek: 8:00 - 16:00, wtorek – piątek: 7:00 - 15:00)